long, 1.35 m high, and consisted of various-sized (11 x 10–35 x 20 cm) fieldstones and 6.5 x 18–9 x 10 cm brick fragments. A 3.5 m long, 5.5 m wide cellar vault with a foundation was unearthed at Smalininkų St. 2 (Fig. 3). The vault had been created using Gothic bricks that are from 30 x 14 x 7 cm to 28 x 13.5 x 7.5 cm in size and date from the 1570s–1590s to the first half of the 17th century.

Algirdas Žalnierius,
Dainius Balčiūnas

Puodžių gatvė 22

Kauno senamiesčio 27 kvartalo sklype Puodžių g. 22 UAB „JR Projektai" ruošiasi statyti 360 m² administracinės paskirties pastatą. Numatomas tyrinėti kvartalas yra senamiesčio PR dalyje, apie 300 nuo į V nuo saugomos teritorijos ribos. Iš Š jį riboja Puodžių, iš R – Šilutės gatvė, iš P – Karaliaus Mindaugo prospektas, iš V – Smalininkų gatvė. Sklypo detalieji archeologiniai tyrimai atlikti 2017 m. balandžio mėnesį, jų metu numatomo statyti pastato pamatų kolonų vietoje buvo iškasti 23 šurfai, ištirtas 93 m² plotas.

Detalūs moksliniai istoriniai 27 kvartalo ar jo atskirų sklypų raidos tyrimai neatlikti. Senasis kvartalas suplanuotas ir apgyvendintas XVI a. viduryje prie kelio, ėjusio iš Rotušės aikštės senojo Vilniaus vieškelio link. Tai dabartinės Kurpių, Muitinės ir Puodžių gatvės. Istorinis kvartalas savo pirminėse ribose, 1788 m. Kauno miesto matininko J. Dekurno sudaryto detalaus inventoriaus duomenimis, užėmė 2646 m² plotą, jame buvo 7 gyvenamosios paskirties sklypai. XVI–XVIII a. Kauno magistrato ir vaito knygų įrašuose kvartale minimi tik mediniai pastatai, stovintys iš miesto nuomojamuose sklypuose. Daugumos įrašuose minimų sklypų nuomininkai buvo miesto amatininkai: odminiai, puodžiai, žvejai ar sielininkai.

Didžiausi pokyčiai 27 kvartale įvyko po 1853 m., kai buvo realizuojamas Nemuno apsauginio pylimo ir krantinės su gatve statybos projektas. Tada iš esmės pakeistas pirminis kvartalo planas. Kvartalo P dalies sklypai sumažėjo daugiau nei per pusę, nes pylimo statybai ir gatvės tiesimui miestas nusavino jų dalis. Kvartalo sklypus mūriniais pastatais pradėta užstatinėti tik XX a. pradžioje. Dauguma statybų vyko XX a. 3 ir 4 dešimtmečiais. Tie namai, nors labai rekonstruoti, išliko iki šiol.

Pirmieji tyrimai, kurių metu buvo iškasta 12 šurfų ir ištirtas 48 m² plotas, atlikti 1980 m. kvartalo P dalyje ir į 2017 m. tyrinėtą plotą nepatenka. Nustatyta, kad kvartalo teritorijoje yra susiformavęs 1,1–1,3 m storio kultūrinių sluoksnių klodas. Dalyje šurfų rasta sklypuose stovėjusių medinių pastatų pėdsakų, radiniai datuojami XVI–XVIII a (*LIIR*, f. 1, b. 903).

Sklype Puodžių g. 22 žvalgomieji tyrinėjimai atlikti 1999 m., ištirtas 58 m² dydžio plotas (4 perkasos). Kultūrinio sluoksnio storis siekia nuo 1,2 iki 2,8 m. Perkasose 1 ir 3 rasta XV a. datuojamo kultūrinio sluoksnio pėdsakų, aptikta XVI–XVII a. gyvenamojo pastato mūrinių pamatų liekanų. Pamatai sumūryti iš lauko riedulių, plytų su braukomis, rištų kalkiniu skiediniu. Jų plotis – 35–40 cm, gylis – 45–50 cm. Pastatas stovėjo galu į Puodžių gatvę. Radinius sudaro XV–XVIII a. buitinės keramikos ir koklių šukės (*PRPI*, f. 5, b. 218).

2017 m. tyrimų metu šurfai 1–15 išdėstyti sklypo Š dalyje, prie Puodžių gatvės. Šurfai 16–23 tirti sklypo kieme, į P nuo pastato Puodžių g. 20. Tyrinėto kiemo paviršiaus prie Puodžių gatvės H_{abs} 28,40–28,50 m. Į P žemės paviršius kyla ir šurfų 16–23 vietose pasiekia H_{abs} 29,10–29,20 m lygį. Tyrinėtose vietose yra susi-

klostę nuo 90 cm iki 1,6 m storio kultūriniai sluoksniai. Iki 1 m storio kultūriniai sluoksniai rasti šurfuose 8 ir 15, iki 1,6 m storio kultūrinių sluoksnių yra šurfe 5. Virš pirminio žemės paviršiaus susiklostęs nuo 15 iki 80 cm storio tamsiai pilko juodžemio sluoksnis, kuris pagal radinius datuojamas XVI–XIX a. Tai vienintelis archeologiniu požiūriu vertingi kultūriniai sluoksniai. Šurfuose 1–4 virš pirminio žemės paviršiaus, kurį sudaro oksiduotas priesmėlis, yra susiklostęs iki 25 cm storio pilko juodžemio sluoksnis. Aukščiau supilti iki 40 cm storio smėlio, priesmėlio sluoksniai, iškasti iš gilesnių geologinių sluoksnių. Atrodytų, kad į R nuo sklypo Puodžių g. 22 XVI–XVII a. buvo atliekami didesnės apimties žemės darbai, galbūt susiję su mūrinių rūsių statyba. Tyrimų metu surastus archeologinius radinius sudaro nedidelės XVI–XIX a. buitinės keramikos ir krosnių koklių šukės. Dauguma archeologinių radinių buvo surinkti apatiniame pilko juodžemio sluoksnyje ir nemažą jų dalį sudaro vėlyvos, XVIII–XIX a. ar net XX a. I pusės buitinės keramikos šukės. Labai mažai rasta koklių šukių, o jų fragmentai nedideli, sunkiai įžvelgiamas jų ornamentas.

Medinių pastatų mūrinių pamatų liekanų rasta šurfuose 14–15. Tai iš įvairaus formato plytų ir smulkių lauko riedulių sumūryti medinių pastatų pamatai, rišti baltu kalkių skiediniu. Pamatai orientuoti ŠV–PR kryptimi, išilgai Puodžių gatvės ir datuojami XVII a. pabaiga – XIX a., keletas pamatų liekanų datuojami XX a. I puse. Pamatai nepatenka į gręžiamų polių vietas ir išliks nesuardyti savo vietose. Viršutinius sluoksnius sudaro XIX–XX a. susiklostę ir supilti griuvenų, pilkos žemės, priesmėlio, skaldos sluoksniai ir asfalto paviršius tyrinėto kiemo P dalyje.

Puodžių St. 22

At Kaunas, Puodžių St. 22, the investigation's 23 test pits (a total of 93 m^2) excavated at the planned sites for bored piles revealed cultural layers that were from 90 cm to 1.6 m thick. Only the lower, up to 80 cm thick dark grey black soil layer, which, based on the finds, dates to the 16th–19th centuries, was archaeologically valuable. The finds consist of 16th–19th-century stove tile fragments and sherds of household pottery. The remains of a masonry foundation from a 17th–19th-century wooden building were discovered in test pits 14–15.

KĖDAINIAI

Algirdas Juknevičius

Kėdainių Didžiosios Rinkos aikštės tyrimai 2016–2017 m.

Didžioji Rinka plyti dešiniajame Nevėžio krante Kėdainių miesto R pakraštyje. Aikštė pailgo stačiakampio pavidalo, 110x60 m dydžio, grįsta betoninėmis trinkelėmis, visu perimetru apstatyta mūriniais pastatais. Stačiakampė 135x110 m aikštė suplanuota XVI a. pabaigoje (istoriko J. Okso duomenimis, po 1590 m., Kėdainiams suteikus savivaldą). Dešiniojo Nevėžio kranto R pakraštyje, užpelkėjusios Nevėžio senvagės ir pakilios jos terasos vietose. Aikštė buvo dviejų lygių – žemo ir pakilaus. Pastarajame XVII a. viduryje buvo pastatyta evangelikų reformatų bažnyčia, rotušė, krautuvės. Žemoji 110x60 m dydžio aikštės dalis tapo pagrindine Kėdainių turgaviete, kuri gyvavo iki I Pasaulinio karo. XVI a. pabaigoje prie aikštės buvo suformuoti sklypai, kurių savininkai išvardyti 1604 m. lapkričio 20 d. miesto inven-